

ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО РОЗВИВАЄ МОРАЛЬНІ ПОЧУТТЯ

*Любов ЛОХВИЦЬКА, канд. пед. наук, доцент,
професорка кафедри психології і педагогіки дошкільної освіти,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі;
Оксана МИХАЙЛЕНКО, директорка, ЗДО № 7 “Берізка”,
м. Переяслав, Київська обл.*

Педагоги дошкілля давно переконалися: моралізування — не надто ефективний засіб виховання. Потрібні такі форми взаємодії з малятами, які б невимушено переконували в необхідності дотримання правил етичної поведінки, допомагали засвоювати основні моральні принципи та спонукали керуватися ними в житті. Авторки пропонують нестандартний підхід до розв’язання цієї проблеми — проведення з дітьми дослідів моральної тематики.

НАОЧНО І ДІЄВО

Пізнавально-пошукова активність — природний стан дошкільника, спосіб задоволення його прагнення до відкриттів і нових вражень. Проведення дослідів “з моральним підтекстом” стимулює внутрішній намір дитини докопатися до істини, з’ясувати, що є добро, а що зло. Такий пошук формує глибокі моральні переконання, націлює на відповідні дії.

- ❖ Малята вчаться бачити моральні проблеми, які в певних складних життєвих ситуаціях почасти є завуальованими.
- ❖ У них формується вміння відповідати на складні запитання морального змісту.
- ❖ Вони набувають здатність формулювати певну проблему морального змісту.
- ❖ Діти навчаються спостерігати за змінами і давати пояснення поміченим ними новим явищам.
- ❖ У них формується вміння встановлювати причинно-наслідкові зв’язки та взаємозалежності й робити висновки з отриманих результатів.

Суть дослідницької діяльності полягає в самостійному пошуку істини у складних ситуаціях. Діючи певним чином, дитина отримує наочне підтвердження або заперечення певних моральних настанов, а не абстрактні вказівки, за допомогою яких традиційно “виховували” дітей у минулому.

Досліди “з моральним підтекстом” активізують роздуми дитини над питаннями моральності, унаочнюють причинно-наслідкові зв’язки між різними діями.

Безперечно, моральна поведінка дошкільника формується не лише завдяки цілеспрямованому зовнішньому підкріпленню з боку дорослого (заохочення, нагороди чи покарання за певні дії та вчинки), а ще й у процесі самостійного спостереження за тими моральними ситуаціями, які спонтанно розгортаються в житті. Ті наочні предметні результати, які отримує дитина в дослідях з різними об’єктами, та екстраполяція (перенесення) їх на певні моральні ситуації — відкриття не лише природничого, а й, насамперед, морального змісту. І, без перебільшення, найдієвіший чинник формування її власних моральних переконань.

БЕЗПЕЧНО І ЗАХОПЛИВО

Опиняючись перед моральним вибором (як вчинити?) у новій для нього моральній ситуації й не маючи при цьому досвіду дій у таких обставинах, дошкільник губиться, не знає, як поведеться, і припускається помилок, про що згодом шкодує. А досліді “з моральним підтекстом” дають можливість безпосередньо пережити ймовірні наслідки певних дій у спеціально змодельованих безпечних ситуаціях,

Як не заплутатися в розмаїтті освітніх технологій?

Обирайте журнали
"Дошкільне виховання",
"Палітра педагога" та "Джміль"

- Щономера – нова актуальна тема
- Ефективні освітні технології
- Методичні рекомендації фахівців
- Цікаві заняття, сценарії, ігри, посібники
- Додаткові е-матеріали передплатникам

Читайте
та надихайтесь!

**Комплект
зі знижкою!**

Передплатіть журнали
на 2021 рік онлайн:
jmil.com.ua/peredplata

- Швидко
- Зручно
- Вигідно